

EEN EN ANDER OVER CASPAR NETSCHER.

DOOR

A. B R E D I U S.

ET gebeurt tegenwoordig dikwijls, dat een ernstig archiefonderzoek omtrent onze 17^e eeuwse kunstenaars een geheel nieuw licht op hun leven werpt, ja soms gansche verhalen, ons door biographen als HOUBRAKEN, VAN GOOL, WEYERMAN medege-deeld, omverwerpt en als verdichtselen brandmerkt. Geen wonder dat men hoe langs zoo meer die schrijvers begint te wantrouwen. Toch schijnt HOUBRAKEN dikwijls zeer goed ingelicht te zijn. Reeds toonde ik aan, dat hij over JACOB VOSMAER ¹⁾ juist ingelicht was — thans wensch ik uit de navolgende nieuwe gegevens omtrent NETSCHER te doen zien, dat HOUBRAKEN ons ook over hem de waarheid mededeelt.

Toen de moeder van den schilder vluchtte, trok zij eerst naar Arnhem, waar NETSCHER de eerste beginselen der kunst opdeed. Dit zegt HOUBRAKEN. En in de nalatenschap van MARGARETHA GODIJN, NETSCHER's wederhelft, vinden wij: *een boekje daerin C. NETSCHER heeft geteijckent tot Arnhem sijnde.*

¹⁾ *Archief voor Nederlandsche Kunstgesch.* Deel V, blz. 56.

De schilder zou naar Italië reizen, maar raakte in Bordeaux verliefd op MARGARETHA GODIJN, huwde haar 25 November 1659 en trok met haar, na een verblijf van een paar jaren te Bordeaux, naar den Haag. Zoo HOUBRAKEN. En in de bovengenoemde nalatenschap vinden wij: een portrait van MARGARETHA GODIJN, *tot Bordeaux geschildert*. Hun eerste zoon, THEODORUS, later ook schilder, werd in Bordeaux geboren; ik zocht hem te vergeefs in de Haagsche doopboeken.

Daarentegen vond ik daarin:

1663. 22 July	CASPAR.	(Groote kerk.)
1667. 18 Februari	EVERHARDUS.	(Kloosterkerk.)
1668. 16 <i>December</i>	CONSTANTIJN.	(ibidem.)
1670. 26 Augustus	ALEXANDRIA en ISABELLE AMARANTHE.	(Nieuwe kerk.)
1673. 18 Maart	JULIANA.	(ibidem.)
1675. 8 Maart	RACHEL.	(Kloosterkerk.)
1677. 15 Januari	ALEXANDER.	(ibidem.)
1678. 18 Maart	ISABELLE AMARANTHE II.	(ibidem.)
1679. 17 September	ANTONI.	(ibidem.)

Onder de in de acte van 29 Juli 1687 genoemde kinderen van NETSCHER wordt nog vermeld JOHANNES, „out 22 jaren,” dus geboren in 1664 of 1665, wiens doopacte ik niet heb kunnen vinden.

Wij zien, aan kinderen heeft het onzen kunstenaar niet ontbroken. Maar door noeste vlijt bracht hij toch in dat groote huisgezin welvaart, en kon zelfs een aanzienlijk schilderijenkabinet verzamelen. Toch schijnt NETSCHER geen groote sommen voor zijne schilderijen ontvangen te hebben. De bekende, ijverige kunstverzamelaar, de Heer EDW. HABICH te Cassel, kocht onlangs 15 blaadjes uit een schetsboek van onzen schilder (wij zullen er straks honderden in zijne nalatenschap genoemd zien.) Door de welwillendheid van den eigenaar zijn we in staat één daarvan ter reproductie aan dit opstel toe te voegen. Het stelt een familiegroep voor, uit man, vrouw en 5 kinderen bestaande, (ten minste als die rijzige, staande jonkvrouw als oudste dochter gelden kan) los en bevallig gegroepeerd. Die schetsen, met de pen, met zwart of rood krijt of gewasschen, steeds zeer vluchtig gedaan, bevatten soms enkele aantekeningen. Zoo lezen wij achter een damesportret: *Mevrou Keneyes(?) op de Brestraat*. Bij anderen zijn hier en daar de kleuren aangeduidt: *de sjerp bleumourant, de tabbart paers met goude en silvere blommen, de gardijn gredelyn (gris de laine?)* Meest zijn het damesportretten; op een daarvan lezen wij: *Geschildert 1667 voor vijftigh guldens*. Het is eene dame voor haar toilettafel „zich palleerende” zouden de oude Catalogi vermelden. Op een andere studie voor een schilderij (Vertumnus en Pomona?) leest men: *geschildert Anno 1664 voor 66 Guldens*. Dus 50 gulden voor een portret, 66 gulden voor een stuk met drie figuren — men kan

niet zeggen, dat NETSCHER zeer duur betaald werd, en 't is zeker aan zijn grooten ijver te danken, dat hij nog een aardig kapitaaltje voor zijne weduwe en kinderen kon achterlaten. In 1662 woonde hij reeds in den Haag. 25 October 1662 betaalde hij reeds aan de Haagsche schildersconfretrie zijn inkomgeld ¹⁾; toch liet hij zich eerst 30 Maart 1668 als burger (en schutter bij het Witte vendel) inschrijven. 18 Mei 1669 bekende iemand f 100.— van hem geleend te hebben ²⁾.

17 February 1674 maken Monsr. CASPARUS NETSCHER en Juffr. MARGARITA GODYN, woonende in den Hage, „den voorn. Comparant sieckelyck sijnde, en desselfs huysvrouwe gesont van lichaem” hun testament. Ieder der zeven kinderen, THEODORUS, CASPARUS, JOHANNES, EVERHARDUS, CONSTANTIJN, ISABELLE AMARANTE en JULIANA, krijgt f 200.— ééns. De weeskamer wordt gesecludeerd, Overigens is de langstlevende van beiden universeel erfgenaam. Getuige is de Schilder Monsr. DANIEL HARINGH ³⁾.

Hij leed toen (10 jaren vóór zijn dood) waarschijnlijk reeds hevig aan het graveel, dat hem volgens HOUBRAKEN, sedert 20 jaar plaagde. En 15 Januari 1684 overleed hij te 's Gravenhage. Waar hij begraven werd, kon ik niet opsporen; de Haagsche begrafenisboeken zijn helaas zeer incompleet. Reeds in 1687, drie jaren later, gevoelde MARGARETHA GODIJN zich tot een tweede huwelijk met eenen Heer NICOLAES JOBLOTT aangetrokken; zij handelde toen echter zeer moederlijk en hartelijk met hare kinderen, zoo als we uit de hier volgende acte, in het Haagsche Schepenarchief ontdekt ⁴⁾ zien kunnen.

Achtereenvolgende den mondel. app^{te} van dato 1687 comp voor ons enz. Schepenen in s' Gravenhage, Juffe MARGRETA GODIJN, wede wijlen Sr. CASPER NETSCHER, in zijn leven constigh schilder alhier, dewelcke niet willende sigh ten 2^{en} huwelijcke begeven met Sr. NICOLAES JOBLOTT (met dewelcke sij reets haer drie proclamatiën te dien eynde heeft gehad) sonder alvorens hare negen kinderen met name THEODORUS out 26 jaren, JOHANNES out 22 jaren, EVERARDUS out 20 jaren, CONSTANTIJN out 18 jaren, JULIANA out 13 jaren, RACHEL out 12 jaren, ALEXANDER out 10 jaren, ISABELLA AMARANTE out 9 jaren en ANTHONY NETSCHER omtrent 8 jaren begrootinge te doen van de legitieme portie haer uyt crachte van de testamentaire dispositie van haren voorn: Vader compe-terende, aen ons heeft geexhibeert den staet en inventaris van den boedel en goederen soo deselve bij haer comparante en haren voorn: man zal: waren beseten, verclaerende naerdan sij deselve exactelijck hadde geexamineert, oock met raet ende advys van Mr. ADR. DEYM en PIETER VAN AERDEN, haren advokaet en procureur, dat sij sigh hadde verplight gevonden om de legitieme portie bij den mutueelen testamente van haer comp^{te} en haren voorn: man besproocken en daerbij alleen begroot ter somme van (opengelaten) voor yder kint, als niet begeerende dat hare kinderen souden sijn versteecken van hare portie in de

1) Archief V. bl. 131.

2) Prot. Not. W. NOLET, den Haag.

3) Prot. Not. J. v. DEUTECOM, den Haag.

4) Onder de „Verbaelen.”

in de winsten waarmede haer Godt Almachtigh naer date van de voorsz. testamente hadde gelieven te segenen, te verhogen *ter somme van duysent gls. voor yder* der voorsz. nogh minderjarighe kinderen (als werdende de sake ten reguarde van THEODORUS NETSCHER, nu reeds meerderjarigh, gelaten in zijn geheel) beloovende aen yder der voorn: minderjarighe kinderen tot hare mondighen dagen offte huwelijcke state gekomen, uyttekeeren de voorsz: somme van duysent guldens en middelerwile deselve kinderen te samen en yder in het bysonder eerlijck en naer haer fatsoen en gelegentheyt opvoeden en soowel in sieckte als gesontheit versorgen van voetsel en decksel mitsg^{rs}. alles wat deselve sullen van noode hebben, en wijders te besorgen dat deselve door het leeren van eerlijcke stijl sich selven sullen connen erneren, verclarende tot naercominge van dien te verbinden haer persoon en generalijck alle hare goederen, roerende en onroerende; en naerdad deselve inventaris bij ons Commissarissen was geexamineert, hebben wij bevonden, dat de Comparante mette voorsz: somme van duysent gls. als met de alimentatie van de voorsz. minderjarigen can voldoen der voorsz. kinderen legitime portie haer bij den voorn: testamente besproocken.

Aldus gecompareert ende geverbaliseert den 29 July 1687. Mij present Secretaris
(w. g.) ANTHONY DE VEER.

Uit de hiervolgende aantekeningen zien wij, wie voogden over NETSCHER's kinderen waren. Eigenaardig daarbij is, dat de bekende schilder JAN VAN HAENSBERGEN (wiens portret, door hem zelf geschilderd, thans in 's Rijks-Museum prijkt), reeds 14 dagen na zijne benoeming „wegens zijn eygen affaires van zijn beroep als familie” die post weder neerlegt.

17 Januari 1684. MARGARETHA GODIJN, Wed^e van Monsr. CASPARUS NETSCHER, stelt (ingevolge Testament van 17 Februari 1674 voor Not. J. v. DEUTECOM) tot voogden over hare onmondige kinderen Messrs. VAN HARDENBROECK, ANDERLIJN en VAN MANSCHOT¹⁾.

11 July 1687 compareerde. Juffr. MARGRIETA GODIJN, Wed^e van wijlen Sr. CASPARUS NETSCHER, in zijn leven Kunstschilder, ons Nots. en getuygen wel bekend, te kennen gevende, dat denselven Sr. CASPARUS NETSCHER zijn Testament hadde gemaakt 17 February 1674 voor den Notaris J. v. DEUTECOM — waarbij haer comp^{te} autoriteyt gegeven wert een voogd te kiezen, daer de weeskamer. gesecluedeert was. kiest mits desen tot voogd Sr. JOHANNES HAENSBERGEN (kunstschilder) over hare minderjarige kinderen JOHANNES, EVERARDUS, CONSTANTIJN, JULIANA, RACHEL, ALEXANDER, ISABELLA AMARANTHE en ANTHONY NETSCHER. De comparante sal ten tweeden huwelijcke treden met Sr. NICOLAES JOOBLOD.”

ARNOLDUS VAN RAVESTEIJN is getuige.

Get. MARGRETA GODIJN.

JOHAN VAN HAENSBERGEN.

ARNOLDUS VAN RAVESTEIJN.²⁾

26 July 1687 verzoekt Sr. JOHAN VAN HAENSBERGEN ontslag van het bovengenoemd voogdijschap „sijnde daertoe niet in staet, van wegen zijn eygen affaires van zijn beroep als familie”. Hij wordt dus met deze Acte plechtig daarvan ontslagen²⁾.

¹⁾ Prot. Not. J. VAN DEUTECOM, den Haag.

²⁾ „ „ P. VAN AERDEN, den Haag.

Lang zou dat tweede huwelijk niet duren.

Nog 1 July 1694 maakt Juffrou MARGARETHA GODIJN, huysvrouw van d'Heer NICOLAES JOBLD, wonende in den Hage, haar testament. Zij legateert aan haren man, „neffens hare kinderen, een gerechte filiale portie off kintsgedeelte,” mitsgaders „het grootste portrait van de Testatrice mette goude lijst.” CONSTANTIJN NETSCHER, haar zoon, en de Commies ANTHONY VAN HARDENBROEK zullen „toesiende executeurs ende vooghden” over de minderjarige kinderen zijn. Enz.

(Get. M. GODYN ¹⁾).

Maar reeds 11 September 1694 overleed zij in haar huis in het „Speckstraatje” in den Haag. Hier volge de

INVENTARIS van Juffrou MARGARETHA GODIJN. Overleden 11 Sept 1694.

Een huis in het Spekstraatge.

een aantal Obligaties en Schuldbekentenissen van allerlei aard; een niet onaanzienlijk vermogen.

Eenige lappen van zijde en satijn, totte Schildercamer behoorende ²⁾.

een beelt van pleyster, griexse Venus, levensgroote.

SCHILDERIJEN IN SALET.

Een schilderij van TITIAEN, genummert	No.	1
een dito van BASSAN, de slachtmaend.	„	2
een portrait van wijlen MARGARETHA GODIJN in 't cleijn.	„	3
een portrait van Monsieur NETSCHER, in 't cleijn.	„	4
3 kindertjes met een steen beelt op een turcx cleet.	„	5
portrait van MARGARETHA GODIJN in 't groot.	„	6
een dito van THEODORUS NETSCHER.	„	7
een dito van MARGARETHA GODIJN <i>tot Bourdeaux geschildert</i> mette meijt bij haer, door Sr. NETSCHER.	„	8
een portrait van Mons ^r NETSCHER, levensgroote, door RAVENSTEIJN. „	„	9
een dito van juffrou GODIJN, moeder van de voorsz. MARGARETHA GODIJN	„	10
Vier kindertgens met een hont en kan op een turcx kleet	„	11
portrait van CASPARUS, soon van S ^r NETSCHER in 't cleyn.	„	12
een schilderij van Venus die 't harnas past van Vulcanus, met 6 cleijne Cupidoos, in 't cleijn.	„	13
'T selve subject, wat grooter.	„	14
een dito daer Christus de vrouw geneest van de bloetgangh metaen- rakinge van de soom sijns cleets	„	15
een dito, de tijt, die de vleugels van Cupido afscheijt.	„	16

¹⁾ Prot. Not. P. VAN AARDEN, den Haag.

²⁾ Reeds HOUBRAKEN roemt de uitmuntende wijze, waarop NETSCHER het satijn teruggeeft.

een dito, van 't selve subject	No.	17
een dito daer Venus ontloopt een sater en vat een arm met riet in plaats van Venus	"	18
een schilderij daerin een bachenaal	"	19
een dito, een partij soldaten en ruyters die in actie zijn, een soldaet lost zijn musquet op een ruyter op een wit paert.	"	20
Diane, daerachter Cupido met een arent bij hem	"	21
een pot blommen	"	22
2 Naecte voutges tegen een rots, aensiende het aanleveren van Europa over de see	"	23
Een van saters, die een voutge geeselen	"	24
Vijff voutges baden in 't water, de zesde hangt een root kleet aen twee boomen	"	2
een harder met zijn sone en 6 schapen met een bockje, wat doncker.	"	26
een vrou die een rode koe melckt, een boer met een kint aen de hant daerbij	"	27
een slapende vrou met een sater daerachter	"	28
een herbergh met een vrou die een wit pack op haer hoofd draegt.	"	29
de geboorte Christi in een stal met de harders	"	30
een cleijn lantschap, wat doncker	"	31
een voutge in wit satijn, spelende op de luijt	"	32
Vier beelden in een schilderij, d'een is een sittende officier die zich laet waerseggen, waeronder een ander hem van achteren zijn sack luyst.	"	33
een cleijn slapent kintje op een roð gront	"	34
een offerhande met 6 beelden, 2 kinderen en 2 Cupidoos in de lucht.	"	35
2 lantschappen van één meester, in d'een is een fonteijn met 2 beel- den, met een lopende witte hont.	"	36-37

INT ZYKAMERTJE BENEDEN:

een stuck schilderij van NETSCHER, sijnde Moyses en Aaron wijsende op de kopere slange voor de kinderen van Israël	"	38
een historie uyt Ovidius, sijnde het hoet (?) kussie, vol beelden	"	39
d'afbeeldinghe van Coningh HASUEROS ende HESTER, in't cleijn.	"	40
een juffrou, staende met een witte satijne tabbert en blauwe scherp.	"	41
het portrait van Oom WILLIAM, de broeder van MAGARETHA GODIJN.	"	42
een gevangen Coningh, gebonden en geleijt met soldaten, van de gemeente bespot, wat doncker.	"	43
een stuckje van VAN DERVEN, ¹⁾ van geringe importantie.	"	44

¹⁾ Zeker de visch-schilder J. DIRVEN van wien 1886 twee uitmuntende stukken in krachtigen, warm-bruinen toon op de tentoonstelling te Düsseldorf aanwezig waren.

een martelaerster met een rat met kopere pennen in de hand.	No.	45
4 schilderijen van weinigh waerde.	"	46-49
2 schilderijen van één meester, met bruyne Olyverwe.	"	50-51
JOHANNES, predikende in de woestine, door TERWESTEN, in't portael.	"	52
Christus, schrijvende in't stoffe voor de schriftgeleerden, wegens de vrou in overspel, in de keuke voor de schoorsteen.	"	53
een memento mory, sonder beelt.	"	54
Slijp scheere messe, met zijn jongen.	"	55
een lantschap met grooten bergh en een geruïneert kasteel daarop.	"	56
een krijghsman met zijn hoofd op de schoot van een vrou die haer in een spiegel besiet, met 3 kupidoos.	"	57
een Romeijn met een ponjaert, willende een vrou vercrachten	"	58
een schets, ter zijde de schoorsteen in de keucken	"	59
een wage met drie paarden op wolcken, op de trap	"	60
een vroutge met een druyff in de hant met een meyssie en 2 saters	"	61
een copie nae TITIAEN	"	62
een schilderij daerin vertoont wort dat alle menschen de lieffde moeten navolgen, die alle mette pijn worden geschooten, hoe sterck dat sij lopen	"	63
de historie Sardenapals die zich verbrant met sijne concubinen in't Casteel	"	64
een Mariabeelt houdende het kint Jesus op haer schoot, sittende op een boom, en menschen die 't selve aenbidden	"	65
2 hoofden van een Silenus met een Sater en een oudt wijff, wat root geschildert, nae RUBBENS	"	66
een lantschap, wat doncker, op zijn Italjaens, met 9 beelden in 3 figuren, op 't portael	"	67
een Officier, schrijvende een brief om een trompetter afftevaerdigen, op 't portael ¹⁾	"	68
Een groot lantschap, daerin 2 paerden en andere personen te paerd op de jacht, met een Heer en Juffrouw op een wit paert in 't water	"	69
het portrait van een kint van Sr. NETSCHER op een root fluweel kussen met een roos in de hant	"	70
een lantschap, achter de deur, daerin twee naeckte beelden staende en sittende	"	71
	"	72

¹⁾ Zonder twijfel de bekende TER BORCH te Dresden (No, 1829). Ik zag daarvan onlangs te Londen een uitmuntende oude copie. Dus een werk van of naar NETSCHER's meester.

de bootschap van den engel aen de harders wegens de geboorte Christi met 2 paerden, d'eene wit en d'andere root	No.	73
een boquet met rosen gebonden met een blau lint	"	74
een portrait van een discipel	"	75
3 cleyne portraijtjes, op de bedstede, daeronder een met een mossekoy	"	76-78
een harder spelende op de sackpijp	"	79
een schilderij waerinne Paulus van een slange wert gebeten, en hoe zijn geselschap schrikte	"	80
3 cleijne schilderijtgens voor de schoorsteen, d'eene den Raetpensionaris DE WIT, een koey met een vogeltje en hont met blauwe en gele plumen, en een van ALEXANDER NETSCHER	"	81-83
een portrait van een Juffrouw met een blauw scherp met een parel in de hant	"	84
een dito Juffrouw met bloemen voor haer borst	"	85
een stuck voor de schoorsteen, daerin Bachus met een goude schael in de hant, daerbij 4 Numphes (sic) met 6 kinderkens en 3 kupidooges vliegende in de lucht	"	86
het portrait van den Ruwaert van Putten, maer gedootverft	"	87
een slapent boertje	"	88
6 schilderijtjes van weinig belangh.	"	89-94
een kint JESUS en JOHANNES.	"	95
het portrait van ISABELLA AMARANTHE, die doot is.	"	96
een slapent boertje op zijn rugge.	"	97
Christus met de Samaretaensche vrouw.	"	98
een Pomona, een brief in de hant, met een turx kleet.	"	99
een vrou, sittende aen een taefel met een turcx kleet, daerop een spiegel; en een hontje met pluymen.	"	100
het portrait van JOHANNES NETSCHER, int groot.	"	101
een Italiaens vroutje in't root gekleed.	"	102
één stuck met de huysen in brant, daerom de menschen vluchten, 't ander met een wit en een bruijn hontje.	"	103-104
een spel van 8 kinderkens, in de schildercamer.	"	105
twee koppen levensgrootte, d'een wijzende mette vinger, d'ander hebbende in de hant blauwe papieren.	"	106
Coningh CAREL van Engellant int harnas.	"	107
een schilderij van 8 persiken met bladen, door Mons. NETSCHER.	"	108
2 lantschappen bij de deur.	"	109-110
een stuck met 5 beeldetgens aen een water, d'eene met een blauwe rock, d'andere zittende met haer knyen na buyten.	"	111

een portrait van Mr. NETSCHER door DE MEELE (DEMEELE) ¹⁾ . . .	No.	112
een juffrou met pluymen op 't hoofd, bij haer 4 kinderkens in een goude lijst.	„	113
een doot Christus op de schoot van MARIA met 2 engeltjes. . . .	„	114
het portrait van wijlen MARGARETHA GODIJN, met een boeckje in de handen, en voor haer gestelt memento morij.	„	115
een stuck daerin een Sater kastijt een vrou aen een boom gebonden.	„	116
een oudt portret van JACOB CROESSINGH, Heer van Benthuijsen. .	„	117
2 portraiten van baron DE GENT en de Princesse van Portugael. .	„	118-119
een kint van de Graeff VAN PORTLAND, nae NETSCHER.	„	120
2 schilderijen van de Prins en Princesse van Vrieslant.	„	121-122
het aengesicht van de Heer ROOSEBOOM, door NETSCHER.	„	123
het aengesicht van de Heer SOLANGRE, door NETSCHER.	„	124
8 portraiten, begonnen door NETSCHER, daarvan eenige sijn gedootverft.	„	125-132
4 vissers, treckende hare netten uyttet water, daerbij een man op een root en een vrou op een wit paert.	„	133
het portrait van de Princesse van Orange, na NETSCHER.	„	134
een officier in't harnas op een wit paert, en een cornet mette standaert op een bruyn paert met eenige ruijters.	„	135
een stuck met 5 honden	„	136
een blomstuck met roosen en witte jassemijn.	„	137
een keuckenstuck.	„	138
een ex-homo (sic) geschildert naer PAUL VERONESE	„	139
een schilderij met 3 beelden naer POUSSIN	„	140
een lantschap met 3 beelden en een hont daerin	„	141
2 ditos met 2 beelden int midden, met een varcken tegens een boom zigh streckende omhoogh	„	142-143
eenige boeren spelen à la boele door een isere ringh	„	144
een keuckenmeijt, die peen schrapt, met een root keurslijff. . . .	„	145
het portrait van den Collonel SIDENISKY, door NETSCHER	„	146
2 lantschappies, in d'een is een leggent vroutge met een Sater, 't ander sonder beelden met een vallende storm van den bergh	„	147-148
JUDITH met haer meijt, houdende het hoofd van HOLOFARNEO in de hant, naer PAUL VERONESE	„	149
Het portret van TITIANO, wat doncker	„	150
een freuytstuck, daerin een jongelingh, houde een bos witte druyven in de hant	„	151

1) De Haag'sche schilder MATHIAS DEMELE.

een oud voutge, die aen een stock spint haer draet	No.	154
Lucretia [Cleopatra?] gebeten van een slangh	„	153
d'Offerande Abrahams met Isaacq	„	152
2 hoofden en een hant, levensgroot. , ,	„	155
een lantschap met een hoogen bergh, met een man en vrou te paard met pluymen.	„	156
een man sittende in een bad met een Juffrou, nogh een Juffrou zit voor hem en wijst mette vinger	„	157
't portrait van de Coningh van Vranckrijck in print, hangende in een raam	„	158
8 schilderijen van weinigh waerde, ter zijde de schoorsteen. . . .	„	159-166
2 naeckte beelden in een prent, overgeschildert	„	167
het staende pourtrait van de Heer VAN BREDERODE int harnas . .	„	168
een harder met een harderinne, met een fleuyt in zijn hant, naer NETSCHER.	„	169
't portrait van een franschman int harnas, met een generaalsstaf in de hant, van NETSCHER.	„	170
een model van 2 harnassen en een kas, nog eenige modellen in de betstede	„	171
het portrait van de moeder van NETSCHER, int cleijn, met een ronde lijst voor de schoorsteen.	„	171 bis
een lachent vrouwtje met een naeckte borst, in 't cleijn	„	172
een meijnsken, siende omlaagh, met een witte muts op 't hoofd. . .	„	173
een portrait van Juliana, in 't cleijn.	„	174
4 stuckies in miniatuyren met kopere lijsten, en 2 in't cleijn met ronde lyssies, alle op 't kabinet.	„	175-178

Volgen verscheijde prenten oft teyckeninghen.

In de portefeulje No. 1 sijn 296 teyckeninghen, iedere teyckeningh is gemerckt met een streep onder't cijfer, opdat men yder soort bij malcanderen soude kennen.

Item in No. 2 sijn 425 soo prentges als teyckeninghen, dienende tot bijwerck in de schilderijen, in't groot boeck met bruyen leer 398 prenten meest Italiaens.

In't bruyen portefeulje gemerckt sijn 407 Chetsen (schetsen) met 16 prenten, mede geteeckent A. onder't Cijfer.

Een bruyen portefeulje mette letter A. (B??) sijn 93 teyckeninghe, ongeveer de helft handen in allerhande postuyr.

In't boeck geteyckent mettet jaergetal 1664 sijn 278 schetsen, meest van NETSCHER.

In't cleyn portefeulje met blauw gemarmeld papier sijn 17 teyckeninghen met 4 cleijne ovale portraiten in miniatuyr, onder de welcken de portraiten van MONS. NETSCHER en sijn overleden huysvrou.

In't boeck geteyckent mette letter C. zijn 366 soo prentges als teyckeninghen, alle gemerckt met C onder 't cijfer tot een teijcken dat sij by den anderen moeten zijn.

In't boeck geteyckent mette Letter D. zijn 5 teyckeninghen en 3 boeckjes, genummereert 51, 52, 53, mede geteyckent met D.

In't boeck E zijn 583 soo prenten als teyckeningen.

Nogh 30 bladeren van Oudt Roomen, aen malcanderen genaeyt, geteyckent met F.

Nogh een van Oudt Roomen, gebonden in marmer papier van 51 bladeren, mette letter G.

In de bruyne portefeulje in de betstede zijn 327 soo prenten als teyckeninghen van weijnigh waerde, dienende voor discipulen om na te teijckenen.

De letter H. is een prent van Mr. LE BRUN van ALEXANDER MAGNUS, nog 2 stucken in deselve, dat in één hoort.

De letter I is een lange prent van GOLTIVS.

Item: C. is een boeckje van 14 bladeren, waerin zijn vrouwen van allerhande dracht.

K is een boeckje met 7 postuyren.

L zijn eenige teyckeningen van Kusten off Landen langs de Zeekant.

M is een boeckje met teyckeningen van weynigh belangh.

N is een Bijbel.... 1616 tot Aernhem gedrukt.

O is een boeckje *daerin C. NETSCHER heeft geteyckent tot Aernhem sijnde.*

P is een boeckje met 32 ronde portraiten van roomsche Keijzers; nogh een franse beschrijving der proportien en teyckeninghen off schilderijen par maistre JEAN COUSIN.

Q is een bijbelsche historie in prenten beschreven, int latijn, hoogduyts en frans.

Q is nogh een boeck: les jeux de plaisirs de petits enfans, par Jaques Stella.

R is een historie van OVIDIVS, geschildert op parquement door BRAMER.

R is nogh een historie van Ovidius door WILHELMVS JANSSONIUS excudit Amsterdam.

R is nogh een historie en bedrieff van Ulespiegel, geteyckent door BRAMER.

S is een boeck van d'exercitie militair soo wel te voet als te paert door JAN JAQUE DE WALHUYVS in Dansick.

T is een bijbelsche historie door NICOLAES VAN AELST, Roma 1613.

V is een Colonne Traiane met 130 blaeden gedrukt door FRANCISCUM WILLAMENAM(?) te Rome.

V is nogh een groot boeck waerin zijn de portraits van veel groote generaals met hare daet in de latijnsche tael, door JOHANNES AGRICOLA.

X is de schilderconst van DAVID TENIERS geboortigh van Antwerpen, sijnde de schilderconst van Prins Leopoldus, Aertshertogh tot Brussel.

Y is een boeckje genoemt Imagines Mortis off doodendans, anno 1566.

Y is nogh een boeck na Italiaense beelden geëntituleert Signorum veterum icones.

Onder de ontvangen gelden o. a.

Voor 2 schilderijen van MIJTENS,¹⁾ vercocht aan VROLO tot Rotterdam f 180 - 0 - 0

Aldus gedaen enz. 22 November 1694²⁾

De volgende acte, waarin de jong gestorven schilder THEODORUS NETSCHER een rol speelt, vindt hier mede een plaatsje:

8 December 1679 verklaren Monsr. JACOB VAN DER DOES (J^r.) GERARDUS VREEDENRIJCK en ANTONY GERICOT, allen wonende in den Hage, ten versoucke van Monsr. CASPARUS NETSCHER, dat sij eergisteren avond 6 Maert nevens noch 8 off 10 jonge borsten sijn geweest op haar Academie Camer, alwaer onder anderen waren DOMINICUS VAN WEIJNEN en THEODORUS NETSCHER, *omme allen nae een modell te teecken* en aldaer geteeckent hebbende tot over de clocke acht uyre een iegelijk nae sijn huys wilde vertrekken. Onderweg volgde een gevecht; THEODORUS NETSCHER had ruzie met VAN WEIJNEN en beweerde, dat die kwaad van zijn vader CASPAR NETSCHER had gesproken. Men nam NETSCHER bij 't gevecht den degen af, en bij het worstelen viel VAN WIJNEN en riep: „O God-wat heb ick begonnen, mijn been is gebroocken.” Op 't collegie had ELIAS VIGNY nog gezegd, dat VAN WEYNEN, eer hij NETSCHER aanviel, om zijn eer te bewaren, „hem een clap soude geven. Enz.³⁾

Eindelijk nog eene korte mededeeling over NETSCHER's jongsten zoon, te Batavia als vendrig overleden:

5 December 1714. De Heeren THEODORE en CONSTANTIN NETSCHER, Joffr. RACHEL NETSCHER, dHr. ALEXANDER NETSCHER, Joffr. ISABELLE NETSCHER, voor haarzelve en voor de kinderen en erfgenamen van Juffr. JULIANA NETSCHER, hare zuster, geprocreeert bij Mons. DU CHAMP, Mr. Chirurgijn tot Bergen in Henegouwen gestorven, *broeders en zusters* en erfgenamen van dHeer ANTHONY NETSCHER, gewezen Vendrich, op 10 Oct. 1713 op Batavia overleden machtigen iemand om in Batavia diens zaken te regelen enz.⁴⁾

1) VAN GOOL zegt, dat DANIEL MIJTENS, uit geldgebrek, soms goedkoop zijne beste stukken verkocht: „daer de vrouw van NETSCHER, die een slimme trip was, fix en snedig op aesde: want dan wist zij onzen verlegen Kunstheft de „freaiste stukjes van zijnen besten tijt, voor een klein prijsje afhandig te maken.” (V. GOOL, I, p. 76.)

2) Prot. Not. P. VAN AERDEN, den Haag.

3) Prot. Not. J. VAN DEUTECOM, den Haag.

4) Prot. Not. G. DE CRETSEK, den Haag.

